

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการความรู้ (KM) โรคไข้หวัดนกของกรมปศุสัตว์ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในกระบวนการจัดการความรู้ เพื่อใช้กับโรคไข้หวัดนก และเพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกให้แก่ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็น เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก เป็นการวิจัยแบบสำรวจ ใช้แบบสอบถาม โดยมีการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ชั้น จำนวน 100 ตัวอย่าง กลุ่มข้าราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องโรคไข้หวัดนกโดยตรง ทั้งในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค และฟาร์มเลี้ยงสัตว์ปีก โดยใช้การสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการความรู้ (KM) ของศูนย์ควบคุมโรคไข้หวัดนก กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นั้น เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกได้นำการจัดการความรู้มาใช้ในการควบคุมป้องกันโรคไข้หวัดนก อยู่ในระดับที่มีความรู้ สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า ระดับการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ในการอบรมการเลี้ยงสัตว์ปีก มีความสัมพันธ์กับการนำการจัดการความรู้มาใช้ในการควบคุมป้องกันโรคไข้หวัดนก เนื่องจากปัจจัยทั้งสองเป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดการความรู้ และการ

ควบคุมป้องกันโรคไข้หวัดนก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความคิดเห็นในระดับที่มีความรู้มาก ในด้านความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน ด้านการค้นคว้าหาความรู้ ด้านมาตรการควบคุมป้องกัน ด้านประโยชน์และการนำไปปฏิบัติ ด้านประชาชน สามารถเข้าถึงความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ด้านประสบการณ์และความรู้ที่ประชาชนได้รับจริงเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก เนื่องจากระดับการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ในการอบรมการเลี้ยงสัตว์ปีกเป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดการความรู้ ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและความสามารถให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก และประชาชนทั่วไปได้รับรู้และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

ปัญหา อุปสรรคในกระบวนการจัดการความรู้ เพื่อใช้กับโรคไข้หวัดนก ได้แก่ การที่เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกยังไม่ให้ความร่วมมือในการป้องกันโรคไข้หวัดนกอย่างเต็มที่ และขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการป้องกันตนเองและผู้อื่นจากโรคไข้หวัดนก รวมทั้งยังขาดความร่วมมือในการพัฒนาระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกให้ปลอดภัยจากโรคไข้หวัดนก เช่น การปรับระบบการเลี้ยงเปิดโล่ง เป็นต้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกของประเทศ และเพื่อให้กระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบายนั้นอยู่บนพื้นฐานความรู้และข้อมูลเชิงประจักษ์ สำหรับการจัดการองค์ความรู้สำหรับแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกจำเป็นต้องจัดให้องค์กรกลาง ทำหน้าที่บริหารจัดการองค์ความรู้ (มาตรการนี้มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์โครงสร้างและการจัดการเชิงบูรณาการ) เพื่อจัดการความรู้ รวบรวมความรู้และประสบการณ์ ทั้งของบุคคลและองค์กร และสังเคราะห์ความรู้ เพื่อใช้ในงานแต่ละระดับ

กระบวนการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกให้แก่ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกมีการรับรู้ข่าวสารอยู่เป็นประจำทางโทรทัศน์และผู้นำชุมชนมากที่สุด ซึ่งสื่อทั้งสองเป็นสื่อที่มีความใกล้ชิดและมีบทบาทกับชีวิตประจำวันของเกษตรกรและประชาชนทั่วไป ศูนย์ควบคุมโรคไข้หวัดนก ได้นำรูปแบบดังกล่าวมาพัฒนาและปรับใช้ในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีก และประชาชนทั่วไปให้ได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด

This thesis investigates knowledge management (KM) at the Avian Influenza Control Center of the Department of Livestock Development. As such, the researcher is concerned to provide guidelines for KM in regard to disease control at this organization. The researcher is also concerned to ascertain any problems in or obstacles to using KM approaches in the control of avian influenza. Finally, considered are the processes whereby information pertinent to the control of avian influenza is disseminated to communities and concerned organizations.

The target population was divided into two groups. One group was comprised of avian agriculturalists in regional areas and the other group was comprised of authorities concerned with avian influenza both in the central area and in regional areas. One hundred avian agriculturalists were selected as the sample population by an application of the two-stage sampling technique. This group was the source of data collected by means of administering a questionnaire. The other group of officials was comprised of five top executives of the Department of Livestock Development, seven local officers of the Department of Livestock Development and five avian farm owners.

Findings are as follows:

It was found that there was a statistically significant correlation ($p\text{-value} < 0.05$) between the highest levels of education and training in avian culture on the part of subjects and being able to apply knowledge to prevent the transmission of avian influenza.

Most respondents were knowledgeable regarding basic information concerning avian influenza and how to apply such information. Most were also able to search for additional information and to assess, apply and exchange relevant knowledge. The factors of having a high level of relevant knowledge and pertinent experience are basic factors in agriculturalists and others concerned being able to utilize knowledge, skills and abilities in controlling the disease and disseminating germane information.

An obstacle to KM in regard to avian influenza control was the fact that some agriculturists were not cooperative in regard to the prevention and control of the disease. Many agriculturalists and others violated regulations

and legal measures used in the control of avian influenza. Some people were ignorant of necessary measures that need to be taken to protect themselves and to prevent the transmission of the disease to others, such as an adjustment in the system of raising ducks in open areas, etc.

It is necessary for the government to devise a national strategic plan for disease control. The government should encourage concerned communities and organizations to cooperate in order to apply available knowledge to such problems. Policy must be constructed on the foundation of genuine knowledge based on scientific evidence.

An important element in KM in this connection is the construction of a central organization for knowledge administration. This measure links with the strategy of developing a structure for KM and integrated management. This organization should be responsible for systematizing available knowledge, collecting experiential data, and synthesizing and applying available knowledge to action wherever needed.

In the case of avian influenza from the point of view of KM, it was found that most people could obtain knowledge of disease control through television and from information provided by community leaders. For these two media are close to and play an important role to the everyday life of the agriculturalists and the general public. The government should accordingly use such channels of communication in expanding knowledge levels, promoting public advocacy, and enhancing efficiency in regard to an avian influenza surveillance system.

The following suggestions pertain to developing an efficient avian influenza prevention and control system: Agriculturalists should be supported in developing channels of cooperation and networks designed to prevent and control avian influenza disease. Promoted also should be research geared to modifying local knowledge in regard to avian culture. Knowledge of traditional herbal means of treating and preventing avian influenza and other types of influenza should be promoted. The public should be induced to support cooperation at the community, national and international levels and between the public and private sectors in the prevention and control of avian influenza. Campaigns should be undertaken to develop public health sanitation programs and to inform the public concerning the necessity of disease surveillance. A system of prevention should be instituted and unceasingly operated to the end of decreasing the transmission of this disease in both epidemic and non-epidemic periods.